

TỜ TRÌNH

**Dự thảo Quyết định của Ủy ban nhân dân tỉnh
ban hành Quy chế tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố
trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn**

Kính gửi: Ủy ban nhân dân tỉnh.

Căn cứ Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật số 64/2025/QH15 được sửa đổi, bổ sung bởi Luật số 87/2025/QH15; Nghị định số 78/2025/NĐ-CP ngày 01/4/2025 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp để tổ chức, hướng dẫn thi hành Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 187/2025/NĐ-CP ngày 01/7/2025 của Chính phủ sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 78/2025/NĐ-CP.

Sở Nội vụ kính trình UBND tỉnh dự thảo Quyết định ban hành Quy chế tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn, cụ thể như sau:

I. SỰ CẦN THIẾT BAN HÀNH VĂN BẢN

1. Cơ sở chính trị, pháp lý

- Căn cứ Luật Thực hiện dân chủ ở cơ sở số 10/2022/QH15 được sửa đổi, bổ sung bởi Luật số 47/2024/QH15 và Luật số 97/2025/QH15.

- Căn cứ Nghị định số 59/2023/NĐ-CP ngày 14/8/2023 của Chính phủ Quy định chi tiết một số điều của Luật Thực hiện dân chủ ở cơ sở, trong đó quy định: *về việc tổ chức và hoạt động của cộng đồng dân cư, trong đó có các nội dung liên quan đến thôn, tổ dân phố, tạo cơ sở pháp lý cho việc phát huy quyền làm chủ của Nhân dân, bảo đảm thực hiện dân chủ và quyền tự quản của cộng đồng dân cư tại địa bàn dân cư.*

- Căn cứ Kết luận số 34-KL/TW, ngày 18/5/2026 của Bộ Chính trị về sắp xếp thôn, tổ dân phố và bố trí, sử dụng, chế độ, chính sách đối với người hoạt động không chuyên trách ở cấp xã, ở thôn, tổ dân phố; Chỉ thị số 21/CT-TTg ngày 20/5/2026 của Thủ tướng Chính phủ về việc sắp xếp thôn, tổ dân phố và bố trí, sử dụng, chế độ, chính sách đối với người hoạt động không chuyên trách đã xác định *“yêu cầu tiếp tục rà soát, sắp xếp, tổ chức lại thôn, tổ dân phố theo hướng tinh gọn, hợp lý, phù hợp với quy mô dân số, đặc điểm địa bàn và yêu cầu quản lý nhà nước ở cơ sở, bảo đảm hoạt động hiệu lực, hiệu quả”*.

- Căn cứ khoản 2 Điều 18 Nghị định số 185/2026/NĐ-CP ngày 26/5/2026 của Chính phủ quy định về tổ chức, hoạt động của thôn, tổ dân phố và chế độ, chính sách đối với người hoạt động không chuyên trách ở thôn, tổ dân phố quy định: *"Ủy ban nhân dân cấp tỉnh ban hành Quy chế tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố phù hợp với tình hình thực tiễn ở địa phương."*

Trên cơ sở các chủ trương, định hướng của Đảng và quy định của pháp luật nêu trên, việc ban hành Quyết định ban hành Quy chế tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn là cần thiết nhằm cụ thể hóa và tổ chức thực hiện thống nhất các quy định của Nghị định số 185/2026/NĐ-CP và các quy định pháp luật có liên quan; bảo đảm phù hợp với yêu cầu sắp xếp, tổ chức lại thôn, tổ dân phố và thực hiện mô hình chính quyền địa phương 02 cấp trên địa bàn tỉnh.

2. Cơ sở thực tiễn

Ngày 26/5/2026, Chính phủ ban hành Nghị định số 185/2026/NĐ-CP quy định về tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố và chế độ, chính sách đối với người hoạt động không chuyên trách ở thôn, tổ dân phố là căn cứ pháp lý trực tiếp, quan trọng để các địa phương rà soát, cụ thể hóa và tổ chức thực hiện thống nhất các quy định về thành lập, sắp xếp, tổ chức lại, giải thể, đặt tên, đổi tên thôn, tổ dân phố; tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố; việc bầu, cho thôi làm nhiệm vụ Trưởng thôn, Tổ trưởng tổ dân phố và chế độ, chính sách đối với người hoạt động không chuyên trách ở thôn, tổ dân phố.

Trước đây, việc tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố trên địa bàn tỉnh được thực hiện theo Quyết định số 38/2020/QĐ-UBND¹ ngày 03/10/2020 của UBND tỉnh. Tuy nhiên, sau thời gian thực hiện, cùng với những thay đổi trong hệ thống pháp luật và yêu cầu sắp xếp tổ chức bộ máy ở cơ sở, một số nội dung của Quy chế ban hành kèm theo Quyết định số 38/2020/QĐ-UBND không còn phù hợp với các quy định mới tại Nghị định số 185/2026/NĐ-CP.

Mặt khác, thực hiện Kết luận số 34-KL/TW ngày 18/5/2026 của Bộ Chính trị, Chỉ thị số 21/CT-TTg ngày 20/5/2026 của Thủ tướng Chính phủ và Nghị định số 185/2026/NĐ-CP của Chính phủ, tỉnh Lạng Sơn đang triển khai thực hiện sắp xếp, tổ chức lại thôn, tổ dân phố trên địa bàn tỉnh, nhằm tổ chức hợp lý thôn, tổ dân phố phù hợp với chủ trương của Đảng, quy định của pháp luật và yêu cầu thực tiễn khi vận hành mô hình chính quyền địa phương 02 cấp; đồng thời sắp xếp, tổ chức lại các thôn, tổ dân phố chưa đạt tiêu chuẩn về quy mô số hộ gia đình, tinh gọn tổ chức ở cơ sở, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý, điều hành của chính quyền cấp xã và cơ cấu, bố trí lại đội ngũ người hoạt động không chuyên trách ở thôn, tổ dân phố theo hướng tinh gọn, rõ nhiệm vụ, rõ trách nhiệm, hoạt động hiệu quả.

¹ Quyết định số 38/2020/QĐ-UBND ngày 03/10/2020 của Ủy ban nhân dân tỉnh về ban hành Quy chế tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn.

Việc ban hành Quy chế mới để cụ thể hóa các quy định của Nghị định số 185/2026/NĐ-CP và các quy định pháp luật có liên quan bảo đảm tính đồng bộ, thống nhất trong tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố; tạo cơ sở pháp lý để thực hiện việc thành lập, sắp xếp, tổ chức lại, giải thể, đặt tên, đổi tên thôn, tổ dân phố trên địa bàn tỉnh; đồng thời góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước, phát huy quyền làm chủ và vai trò tự quản của cộng đồng dân cư, đáp ứng yêu cầu xây dựng chính quyền địa phương 02 cấp và yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh trong giai đoạn mới.

Từ những lý do nêu trên, việc xây dựng, ban hành Quy chế tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn thay thế Quyết định số 38/2020/QĐ-UBND ngày 03/10/2020 của UBND tỉnh là cần thiết và phù hợp với yêu cầu thực tiễn.

II. MỤC ĐÍCH BAN HÀNH, QUAN ĐIỂM XÂY DỰNG DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH

1. Mục đích ban hành Quyết định

Nhằm cụ thể hóa các quy định của Nghị định số 185/2026/NĐ-CP ngày 26/5/2026 của Chính phủ về tổ chức, hoạt động của thôn, tổ dân phố, bảo đảm phù hợp với điều kiện thực tiễn của tỉnh Lạng Sơn. Hoàn thiện cơ sở pháp lý, thống nhất tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố trên địa bàn tỉnh trong điều kiện thực hiện mô hình chính quyền địa phương 02 cấp. Xác định rõ nhiệm vụ, quyền hạn, phương thức hoạt động và mối quan hệ công tác của thôn, tổ dân phố với chính quyền cấp xã và cộng đồng dân cư. Phát huy vai trò tự quản, quyền làm chủ và sự tham gia của Nhân dân; nâng cao hiệu quả quản trị cộng đồng. Đồng thời, tạo cơ sở để kiện toàn, sắp xếp tổ chức thôn, tổ dân phố và nâng cao hiệu quả hoạt động của đội ngũ người hoạt động ở thôn, tổ dân phố.

2. Quan điểm xây dựng dự thảo Quyết định

Bảo đảm tuân thủ đầy đủ chủ trương của Đảng, quy định của pháp luật và Nghị định số 185/2026/NĐ-CP, đồng thời phù hợp với đặc điểm địa bàn, dân cư, văn hóa, dân tộc và điều kiện kinh tế - xã hội của tỉnh Lạng Sơn. Quy chế xác định đúng vị trí của thôn, tổ dân phố là tổ chức tự quản của cộng đồng dân cư, không phải là cấp hành chính, tránh hành chính hóa hoạt động ở cơ sở. Phân định hợp lý giữa những nhiệm vụ hỗ trợ chính quyền cấp xã với những nội dung thuộc quyền tự quản của cộng đồng dân cư. Phát huy dân chủ, tính chủ động, tự quản, tự chịu trách nhiệm và sự đồng thuận của Nhân dân.

III. QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH

Thực hiện ý kiến chỉ đạo của đồng chí Trần Thanh Nhân, Phó Chủ tịch UBND tỉnh tại Công văn số 7368/VP-NC² ngày 13/8/2026 của Văn phòng UBND tỉnh; trên cơ sở đánh giá kết quả thực hiện Quyết định số 38/2020/QĐ-UBND ngày 03/10/2020 của UBND tỉnh, các quy định cụ thể tại Nghị định số 185/2026/NĐ-CP ngày 26/5/2026 của Chính phủ và các quy định hiện hành, Sở Nội vụ đã chủ trì, phối hợp với các cơ quan, đơn vị có liên quan tham mưu quy trình xây dựng dự thảo Quyết định của UBND tỉnh ban hành Quy chế tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn theo quy định về trình tự, thủ tục xây dựng văn bản quy phạm pháp luật, cụ thể: (1) xin ý kiến các cơ quan, đơn vị về đề nghị xây dựng Quyết định³; (2) trình UBND tỉnh đăng ký xây dựng Quyết định⁴; (3) xây dựng báo cáo kết quả thực hiện Quyết định số 38/2020/QĐ-UBND⁵; (4) đề nghị đăng tải và góp ý hồ sơ dự thảo Quyết định⁶; (5) gửi Sở Tư pháp thẩm định hồ sơ dự thảo Quyết định⁷; (6) tiếp thu, hoàn thiện dự thảo trên cơ sở ý kiến góp ý của các cơ quan, đơn vị và ý kiến thẩm định của Sở Tư pháp⁸.

IV. BỐ CỤC VÀ NỘI DUNG CƠ BẢN CỦA DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH

1. Phạm vi điều chỉnh, đối tượng áp dụng

- Phạm vi điều chỉnh: Quy chế này quy định về tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn.

- Đối tượng áp dụng: thôn, tổ dân phố; Người hoạt động không chuyên trách ở thôn, tổ dân phố; người tham gia hoạt động ở thôn, tổ dân phố; cộng đồng dân cư tại thôn, tổ dân phố; UBND xã, phường; các cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan.

2. Bố cục: Dự thảo Quyết định gồm 03 Điều; dự thảo Quy chế kèm theo Quyết định gồm 05 chương và 21 Điều.

3. Nội dung cơ bản của dự thảo Quy chế

a) Chương I. Quy định chung

Từ Điều 1 đến Điều 2 quy định về: Phạm vi điều chỉnh, đối tượng áp dụng; Thôn, tổ dân phố; Nguyên tắc tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố.

b) Chương II. Tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố

² Công văn số 7368/VP-NC ngày 13/8/2026 của Văn phòng UBND tỉnh;

³ Công văn số: 2529/SNV-XDCQ ngày 29/7/2026 của Sở Nội vụ;

⁴ Tờ trình số: 619/SNV-TTr 07/8/2026 của Sở Nội vụ;

⁵ Báo cáo số: 374/BC-SNV ngày 18/9/2026 của Sở Nội vụ;

⁶ Công văn số 2833/SNV-XDCQ ngày 20/8/2026 của Sở Nội vụ;

⁷ Công văn số 3403/SNV-XDCQ ngày 30/9/2026 của Sở Nội vụ;

⁸ Báo cáo số 740/BC-STP ngày 11/10/2026 của Sở Tư pháp;

Từ Điều 3 đến Điều 6 quy định về: Tổ chức của thôn, tổ dân phố; Nội dung hoạt động của thôn, tổ dân phố; Các hình thức hoạt động của thôn, tổ dân phố; Kinh phí hoạt động của thôn, tổ dân phố.

c) Chương III. Thành lập, sáp nhập, giải thể, đổi tên thôn, tổ dân phố

Từ Điều 7 đến Điều 14 quy định về: Tiêu chuẩn của thôn, tổ dân phố; Nguyên tắc thành lập, sáp nhập, giải thể, đặt tên, đổi tên thôn, tổ dân phố; Quy trình, hồ sơ thực hiện thành lập, sáp nhập, giải thể, đổi tên thôn, tổ dân phố; Quy trình, hồ sơ ghép cụm dân cư vào thôn, tổ dân phố hiện có; Chuyển giao thôn, tổ dân phố giữa các đơn vị hành chính cấp xã.

d) Chương IV. Trưởng thôn, Tổ trưởng tổ dân phố; Phó Trưởng thôn, Phó Tổ trưởng tổ dân phố.

Từ Điều 15 đến Điều 19 quy định về: Nhiệm vụ, quyền hạn, nhiệm kỳ, việc bầu cử, cho thôi làm nhiệm vụ, chế độ, chính sách đối với Trưởng thôn, Tổ trưởng tổ dân phố, Phó Trưởng thôn, Phó Tổ trưởng tổ dân phố; Mỗi quan hệ công tác của Trưởng thôn, Tổ trưởng tổ dân phố.

đ) Chương V. Tổ chức thực hiện

Từ Điều 20 đến Điều 21 quy định về: Trách nhiệm của các sở, ban, ngành tỉnh và UBND cấp xã; Điều khoản thi hành.

V. DỰ KIẾN NGUỒN LỰC, ĐIỀU KIỆN BẢO ĐẢM CHO VIỆC THI HÀNH QUYẾT ĐỊNH VÀ THỜI GIAN TRÌNH BAN HÀNH

1. Nguồn lực, điều kiện bảo đảm việc thi hành Quyết định thực hiện theo quy định của pháp luật hiện hành.

2. Thời gian trình UBND tỉnh: trong tháng 10 năm 2026.

VI. NỘI DUNG XIN Ý KIẾN

Tại khoản 3 Điều 10 Nghị định số 185/2026/NĐ-CP của Chính phủ quy định:

“a) Đối với thôn, tổ dân phố thuộc địa bàn miền núi, xã thuộc vùng đồng bào dân tộc thiểu số, thôn đặc biệt khó khăn, thôn ở địa bàn có địa hình chia cắt phức tạp, giao thông đi lại khó khăn, dân cư sinh sống phân tán; thôn, tổ dân phố ở địa bàn biên giới, hải đảo hoặc thuộc khu vực quy hoạch giải phóng mặt bằng, di dân, tái định cư; thôn, tổ dân phố nằm biệt lập trên các đảo, cù lao, cồn trên sông thì quy mô số hộ gia đình có thể thấp hơn quy định tại khoản 1 Điều này⁹;

b) Ủy ban nhân dân cấp tỉnh hướng dẫn cụ thể thôn, tổ dân phố trong các trường hợp đặc thù quy định tại điểm a khoản này, bảo đảm phù hợp với

⁹ Khoản 1 Điều 10 quy định: “1. Quy mô số hộ gia đình: ...b) Ở vùng trung du và miền núi phía Bắc: Thôn phải có từ 150 hộ gia đình trở lên, tổ dân phố phải có từ 300 hộ trở lên.”

điều kiện thực tế của địa phương, yêu cầu quản lý địa bàn, tổ chức hoạt động của cộng đồng dân cư, tính ổn định và gắn kết cộng đồng dân cư, đáp ứng yêu cầu bảo đảm quốc phòng, an ninh và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ.”.

Để cụ thể hóa nội dung quy định tại Điều 10 Nghị định số 185/2026/NĐ-CP phù hợp với thực tế địa phương, Sở Nội vụ đề xuất quy định đối với thôn, tổ dân phố có yếu tố đặc thù thì *quy mô số hộ gia đình có thể thấp hơn nhưng phải bảo đảm tối thiểu 50% tiêu chuẩn theo quy định (cụ thể: từ 75 hộ trở lên đối với thôn và từ 150 hộ trở lên đối với tổ dân phố), trường hợp đặc biệt không thể bảo đảm quy mô số hộ gia đình theo quy định này thì UBND cấp xã báo cáo UBND tỉnh xem xét, quyết định.* Cụ thể quy định tại Điều 7 dự thảo như sau:

“1. Thôn phải có từ 150 hộ gia đình trở lên; tổ dân phố phải có từ 300 hộ gia đình trở lên.

2. Đối với thôn đặc biệt khó khăn; thôn ở địa bàn có địa hình chia cắt phức tạp, giao thông đi lại khó khăn, dân cư sinh sống phân tán; thôn, tổ dân phố ở địa bàn biên giới hoặc thuộc khu vực quy hoạch giải phóng mặt bằng, di dân, tái định cư thì quy mô số hộ gia đình có thể thấp hơn nhưng phải bảo đảm tối thiểu 50% tiêu chuẩn quy định tại khoản 1 Điều này; trường hợp đặc biệt không thể bảo đảm quy mô số hộ gia đình theo quy định này thì Ủy ban nhân dân cấp xã báo cáo Ủy ban nhân dân tỉnh xem xét, quyết định từng trường hợp cụ thể.”.

Sau khi thực hiện sắp xếp thôn, tổ dân phố theo Nghị định số 185/2026/NĐ-CP và Chỉ thị số 21/CT-TTg¹⁰, từ ngày 01/7/2026 trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn còn 923 thôn, tổ dân phố (gồm 835 thôn và 88 tổ dân phố). Thực tế hiện nay còn có 209 thôn và 19 tổ dân phố¹¹ có quy mô hộ gia đình chưa đạt tiêu chuẩn theo quy định (trong đó: 86 thôn dưới 100 hộ; 44 thôn dưới 75 hộ; 08 thôn dưới 50 hộ) nhưng không thực hiện sắp xếp do có yếu tố đặc thù (thôn đặc biệt khó khăn; thôn thuộc khu vực biên giới; thôn có vị trí biệt lập cách xa các thôn liền kề khác; thôn, tổ dân phố có địa hình chia cắt phức tạp, dân cư sinh sống phân tán, kết nối giao thông khó khăn). Việc quy định quy mô số hộ gia đình đối với các địa bàn đặc thù có thể thấp hơn nhưng phải bảo đảm tối thiểu 50% tiêu chuẩn chung nhằm phù hợp với điều kiện thực tế của tỉnh miền núi, biên giới, nơi địa hình chia cắt, dân cư phân tán, giao thông khó khăn. Đồng thời, mức tối thiểu 50% (75 hộ đối với thôn và 150 hộ đối với tổ dân phố) giúp duy trì quy mô cộng đồng phù hợp, hạn chế tình trạng phân tán, nhỏ lẻ và bảo đảm mục tiêu sắp xếp tinh gọn. Đối với trường hợp đặc biệt không thể đáp ứng 50% tiêu chuẩn quy định, việc giao UBND tỉnh xem xét, quyết định từng trường hợp trên cơ sở báo cáo của UBND cấp

¹⁰ Chỉ thị số 21/CT-TTg ngày 20/5/2026 của Thủ tướng Chính phủ về việc sắp xếp thôn, tổ dân phố và bố trí, sử dụng, chế độ, chính sách đối với người hoạt động không chuyên trách

¹¹ Cơ bản đều là các tổ dân phố hình thành sau khi sáp nhập xã vào phường vậy nên vẫn có quy mô dân số theo mô hình tổ chức tự quản là các thôn thuộc xã trước đây.

xã nhằm bảo đảm tính linh hoạt, có kiểm soát và phù hợp với điều kiện thực tế của địa phương, yêu cầu quản lý địa bàn.

Sở Nội vụ xin ý kiến UBND tỉnh đối với nội dung quy định về tiêu chuẩn của thôn, tổ dân phố tại Điều 7 dự thảo Quy chế như trên.

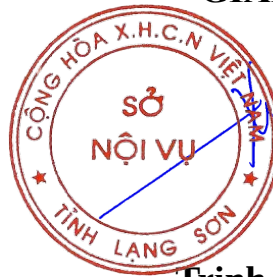
Trên đây là Tờ trình Sở Nội vụ về dự thảo Quyết định của UBND tỉnh ban hành Quy chế tổ chức và hoạt động của thôn, tổ dân phố trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn.

(Gửi kèm theo Tờ trình: (1) Dự thảo Quyết định; (2) Dự thảo Quy chế ban hành kèm theo Quyết định; (3) Bản so sánh, thuyết minh; (4) Báo cáo kết quả thực hiện Quyết định số 38/2020/QĐ-UBND ngày 03/10/2020 của UBND tỉnh; (5) Báo cáo tổng hợp, tiếp thu, giải trình ý kiến góp ý của các cơ quan, đơn vị và ý kiến thẩm định của Sở Tư pháp và tài liệu khác liên quan)./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Văn phòng UBND tỉnh;
- Sở Tư pháp;
- Lãnh đạo Sở Nội vụ;
- Phòng XDCQ&VTLT;
- Lưu: VT.

GIÁM ĐỐC

Trịnh Tiến Duy